

KONFERENCJA NAUKOWA POŚWIĘCONA DZIEJOM PPS NA BIAŁOSTOCZYZNIE

Konferencja odbyła się 14 listopada 1992 r. Jej organizatorami byli: Instytut Historii Uniwersytetu Warszawskiego Filii w Białymstoku oraz Białostockie Towarzystwo Naukowe. Przewodniczyli konferencji kolejno: prof. dr hab. Adam Dobroński oraz prof. dr hab. Michał Gnatowski.

Po otwarciu obrad przez prof. dr. hab. A. Dobrońskiego zabrał głos dr Henryk Majecki. Poinformował o koncepcji konferencji. Tematyka konferencji nie była przypadkowa. Zorganizowano ją z okazji obchodów 100-lecia PPS. Prezentowane na konferencji materiały stanowiły fragment dorobku białostockiego środowiska naukowego, wynik wieloletnich badań opartych na źródłach historycznych. Regionalna tematyka nie jest przejawem separatyzmu dzielnicowego, lecz przekonanie, że badania regionalne wzbogacają tematykę ogólnokrajową, stanowią jej niezbędny element. Na wniosek dr H. Majeckiego zebrani uczcili minutą ciszy pamięć bojowników o niepodległą, suwerenną i demokratyczną Polskę, członków PPS.

Pierwszy referent, dr Jan Jerzy Milewski, przedstawił w skrócie dzieje PPS na Białostoczczyźnie w okresie międzywojennym. Sopośród kilku wątków tematycznych, podjętych przez autora, szerzej została omówiona problematyka zasięgu wpływów politycznych PPS na omawianym obszarze.

Dr Henryk Majecki przedstawił sylwetkę Wawrzyńca Gałaja (1879-1934), fryzjera z Suwałk, niekwestionowanego przywódcy suwalskiej PPS. W latach 1919-1934 bez przerwy pełnił funkcję przewodniczącego OKR PPS w Suwałkach, w latach 1923-1934 był równolegle przewodniczącym Rady Klasowych Związków Zawodowych. W latach 1919, 1922 i 1928 bezskutecznie ubiegał się o mandat posła na Sejm. Był też działaczem samorządowym. Od 1918 r. aż do swej śmierci był członkiem Rady Miejskiej w Suwałkach, kolejnych jej kadencji, zaś w latach 1921-1927 wiceprezydentem, a następnie w latach 1927-1934 prezydentem Suwałk.

Referat dr Zofii Tomczonek dotyczył innego już regionu – Polesia. Autorka oparła swoją pracę na materiałach Archiwum Państwowego Obwodu Brzeskiego Republiki Białoruskiej, dotąd nie wykorzystywanych przez polskich badaczy. PPS działała na tym obszarze w latach 1922-1939, ale kulminacyjny okres jej działalności przypadał na lata 1922-1926. W latach 1934-1939 działalność PPS ograniczała się tylko do Brześcia nad Bugiem. Jednakże w tym mieście była jedyną partią robotniczą, posiadała znaczne wpływy i przejawiała dużą aktywność.

Referat mgra Janusza Gwardiaaka obejmował już inny okres, wcześniejszy. Doty-

czył problematyki działalności propagandowej PPS wśród żołnierzy rosyjskich na terenie guberni łomżyńskiej podczas rewolucji 1905-1906.

Dyskusja, jaka rozwinęła się po wygłoszeniu referatów, uwzględniała wiele różnych zagadnień. Podsumowując dyskusję, prof. dr hab. Michał Gnatowski podkreślił konieczność dalszych badań nad podaną problematyką na podstawie nowych źródeł (otwarcie dostępu do archiwów państwowych Białorusi i Litwy stwarza ku temu odpowiednie warunki). Samą zaś konferencję określił jako udaną, wzbogacającą stan naszej wiedzy w zakresie omawianej tematyki.

Henryk Majecki